

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 14C/144/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112223750
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Kozáčik
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2013:5112223750.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Žiline, v konaní pred samosudcom JUDr. Vladimírom Kozáčikom, v právnej veci navrhovateľa: Q. J., bytom J. XXX, U., právne zastúpený Mgr. Lubomírom Kadurom, advokátom, so sídlom Dolný Val 7, Žilina, proti odporcom: 1/ C. D., nar. X.X.XXXX, bytom J. XXX, U., 2/ E. D., nar. XX.X.XXXX, bytom J. XXX, U., obaja právne zastúpení Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom D. Dlabača 35, Žilina, o neúčinnosť právneho úkonu a určenie neplatnosti právneho úkonu takto

rozhodol:

Súd u r č u j e , že právny úkon - darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010 uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. č. XXX/X ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V XXXX/XXXX dňa XX.X.XXXX, je voči navrhovateľovi právne n e ú č i n n ý .

Súd návrh v časti o určenie, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. XXX/X patria do dedičstva po poručiťovi C. D., nar. XX.X.XXXX z a m i e t a .

Súd návrh na vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu voči odporkyňi v rade 2/
z a m i e t a .

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom zo dňa 9.7.2012 domáhal voči odporcom v 1/ a 2/ rade určenia, že darovacia zmluva zo dňa X.XX.XXXX uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. č. XXX/X, je voči navrhovateľovi právne neúčinný. U. sa domáhal určenia, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. XXX/X patria do dedičstva po poručiťovi C. D., nar. XX.X.XXXX.

R. odôvodnil tým, že podal proti odporcovi C. D., nar. XX.X.XXXX, otcovi odporcu v 1/ rade dňa 11.11.2008 žalobu o náhradu škody, spôsobenej trestným činom ublíženia na zdraví. Výška škody bola vyčíslená na sumu 32.686,92 eur. Vec je vedená na Okresnom súde Žilina pod č.k. 16C 223/2008. Odporca C. D. v priebehu tohto konania dňa 23.5.2011 zomrel a predmetné konanie prerušil do právoplatného skončenia dedičského konania po poručiťovi. Následne súd uznesením rozhodol o pokračovaní v súdnom konaní. V priebehu horeuvedeného konania navrhovateľ zistil, že odporca C., nar.

XX.X.XXXX spolu s manželkou E. D., nar. XX.X.XXXX darovali svojmu synovi C. D., nar. X.X.XXXX svoje nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. J. a to darovacou zmluvou zo dňa XX.X.XXXX, predmetom darovania boli pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom súpis. č. XXX na parcele č. XXX/X. Navrhovateľ má vedomosť, že dedičské konanie po poručiteľovi C. D., nar. XX.X.XXXX bolo zastavené pre nemajetnosť. Vzhľadom na to, že žaloba proti odporcovi C. D., nar. XX.X.XXXX bola podaná dňa XX.XX.XXXX a darovacia zmluva, ktorou C. D., nar. XX.X.XXXX so svojou manželkou E. D., nar. XX.X.XXXX darovali svojmu synovi C. D., nar. X.X.XXXX svoje nehnuteľnosti bola uzatvorená dňa XX.X.XXXX, je nepochybné, že C. D., nar. XX.X.XXXX urobil tento právny úkon v úmysle ukrátiť svojho veriteľa - navrhovateľa v tomto konaní. Poukázal na to, že podľa § 470 Občianskeho zákonníka „dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou. Konanie o náhradu škody, v ktorom si navrhovateľ uplatnil svoj nárok voči poručiteľovi C. D., nar. XX.X.XXXX pokračuje s jeho dedičmi - odporcami v rade X a 2. R. je toho názoru, že v dôsledku odporovateľnosti darovacej zmluvy zo dňa XX.X.XXXX by nehnuteľnosti, ktoré sú jej predmetom mali pripadnúť do dedičstva po poručiteľovi. V opačnom prípade by nárok navrhovateľa na náhradu škody ostal neuspokojený v celej výške v dôsledku úmyselného konania poručiteľa.

Odporcovia v 1/a 2/ rade popierali dôvodnosť podaného návrhu a navrhovali súdu návrh zamietnuť. Uviedli, že v žiadnom prípade účastníci darovacej zmluvy zo dňa 6.12.2010, ktorej predmetom bol prevod špecifikovaných nehnuteľností z darcov na obdarovaného odporcu v 1/ rade nesmeroval k ukráteniu uspokojenia žiadneho subjektu. Súd na základe návrhu zo dňa 18.11.2010 rozsudkom č. 14C 190/2010-13 zo dňa 13.12.2010 zrušil jej bezpodielové spoluvlastníctvo s teraz zosnulým manželom C. D., nar. XX.X.XXXX. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že dôvodom zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva bol spoločensky neakceptovateľný spôsob života, požívanie alkoholických nápojov a možnosť tvorby dlhov. S. tiež bolo, že v čase podania návrhu trpela odporkyňa v 2/ rade závažným ochorením a chcela usporiadať vlastníctvo, do ktorého investoval značné finančné prostriedky práve ich syn odporca v rade 1/. Ešte pred zánikom bezpodielového spoluvlastníctva, t.j. pred 25.1.2011 s nebohým manželom splnili svoj záväzok a na ich syna previedli nehnuteľnosť, do ktorej investoval značné finančné prostriedky.

Vo veci súd nariadil pojednávanie. Účastníci na pojednávaní zotrvali sa svojich návrhoch.

Navrhovateľ uviedol, že majetok na odporcu v 1/ rade bol prevedený jednoznačne s úmyslom vyhnúť sa úhrade škody, na ktorú by bol jednoznačne zaviazaný bez ohľadu na to, v akej výške by bola neskôr ustálená. Tento úmysel bol nepochybne účastníkom tohto konania známy, to znamená, že nie je podstatná úvaha akou motiváciou bolo previesť tieto nehnuteľnosti zo subjektívneho hľadiska odporcu 1/ alebo 2/. Ten úmysel jednoznačne musel byť im známy už len preto, že im bolo známe, že C. bude nepochybne zaviazaný k náhrade škody, táto skutočnosť im bola známa z toho, že vedeli, že prebieha nejaké konanie, ktoré inicioval pán navrhovateľ. Účasť odporcov na konaní o náhradu škodu možno zistiť z príslušných zápisníc.

Odporcovia v 1/ a 2/ rade uviedli, že nie sú naplnené predpoklady pre aplikáciu ust. § 42 OZ, ktoré vyžaduje preukázanie úmyslu ukrátiť veriteľa. V žiadnom prípade úmysel účastníkov konania a toho času už neb. darcu nesmeroval k tomu, aby bol ukrátený veriteľ a aby sa pôvodný právni predchodcovia súčasného vlastníka svojho majetku zbavili. Právny predchodca odporcu 1/ trpel ťažkým alkoholizmom, ktorý bol v konečnom dôsledku aj príčinou jeho smrti ku ktorej došlo 23.5.2011. Alkoholizmus viedol odporkyňu 2/ k tomu, aby podala dňa 8.11.2010 návrh na zrušenie BSM. Tomuto návrhu okresný súd rozsudkom 14C/190/2010-13 vyhovel a rozsudok o zrušení BSM nadobudol ppl. 25.1.2011. Odporca 1/ z vlastného príjmu a následne aj z vlastného invalidného dôchodku finančne pokrýval nevyhnutné náklady na rekonštrukciu rodinného domu od roku 2003 do roku 2009 a vyžiadali si fin. náklady vo výške a prepočte 32.902,38 eur. Odporkyňa 2/ zo svojho zárobku vlastne pokrývala stravovanie, bývanie. Od augusta 2003 začala trpieť výrazným onkologickým ochorením, ktoré prvý krát v tomto roku viedlo k jej hospitalizácii a jej zdravotný stav sa v priebehu roka 2009-2010 opäť začal zhoršovať do tej miery, že nakoniec musela absolvovať ďalšiu operáciu. Z obavy pred možnými následkami v súvislosti s jej zhoršujúcim sa zdravotným stavom a v súvislosti so správaním sa otca odporcu a jej manžela vyslovene naliehala na manžela, aby uzavreli darovaciu zmluvu a nehnuteľnosť previedli na syna a tým pádom by nehnuteľnosť nemohol ohroziť právny predchodca požívaním alkoholických nápojov a prakticky rekonštrukciu by realizoval v ďalšom štádiu obdarovaný do svojej nehnuteľnosti. O výške škody

do dnešného dňa nemajú odporcovia kvalifikovanú vedomosť. Vedeli o tom, že došlo zrejme tiež pod vplyvom alkoholu k neúmyselnému ublíženiu na zdraví navrhovateľa, mali vedomosť o prebiehajúcom trestnom stíhaní, nevedeli o tom, akú škodu bude uplatňovať poškodený a výšku škody nevedia a nepoznajú.

Podľa § 42a ods. 1 Obč. zák. veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 2 Obč. zák. Odporovať možno právnenému úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117 <javascript:%20fZzSRInternal('22023','%20'15258883','%20'15258883','%20'3344012','%20'3344015','%20'0')>) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať..

Podľa § 42a ods. 3 Obč. zák. odporovať možno tiež právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a

a) osobou jemu blízkou (§ 116 a 117),

c) právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v písmene a) štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a), b), c) alebo d); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

Podľa § 116 Obč. zák. blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Podľa § 42b ods. 3 Obč. zák. právo odporovať právnenému úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právny nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnenému úkonu proti ich predchodcovi.

Podľa § 42b ods. 4 Obč. zák. právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právny úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, výsluchom účastníkov a z vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

Odporca v 1/ rade vo výpovedi uviedol, že na invalidnom dôchodku je od roku 2006 následkom choroby. Predtým pracoval v Peza, a.s. ako expedient s platom 8.000-9.000 korún Invalidný dôchodok mu bol priznaný v hodnote 7500 Sk, teraz mu je vyplácaný vo výške 320 eur. Rekonštrukciu robil svojpomocne s kamarátom, pretože dom bol zdevastovaný. Vedel, že jeho otec sa o niečo súdil s navrhovateľom, ale nevedel o čo. Nemá žiadnych súrodencov.

Odporkyňa v 2/ rade uviedla, že darovať rodinný dom sa rozhodla preto, že sa zhoršoval jej zdravotný stav, jej manžel dlhodobo užíval alkohol, nestaral sa ani o vedenie domácnosti. Bála sa, že vytvorí dlhy. Darovanie navrhla ona. Či mal jej manžel dlhy to nevedela, požičiaval si od brata C. D..

Súd zistil, že v konaní 4Ro/229/2011 bol Okresným súdom Žilina vydaný platobný rozkaz č.k. 4Ro/299/2011-79, ktorým bola uložená povinnosť odporcovi, ktorým bol terajší vedľajší účastník na strane navrhovateľa povinný zaplatiť istinu 10.842 eur spolu s prísl. 9 % úrokom z omeškania z vyčíslených súm, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 24.7.2012. Platobným rozkazom bolo v

plnom rozsahu vyhovie návrhu navrhovateľa, teda nie sú pravdivé tvrdenia odporcu o tom, že výška nárokov musela byť riešená súdom.

Súd z výpisu z LV č. XXX k.ú. J., okres U. zistil, že ako vlastník J. parc. č. XXX/X o výmere XXX mX zast. plochy a nádvoría, J. parc. č. XXX/X o výmere XXX mX záhrady a J. parc. č. XXX o výmere XXX mX orná pôda ako aj stavby č. s. XXX na J. parc. č. XXX/X je odporca 1/ v podiele X/X, titulom nadobudnutia na základe darovacej zmluvy so zriadením vecného bremena, ktorej vklad bol povolený pod č. C z XX.X.XXXX, pričom právo doživotného bývania a užívania rodinného domu č. s. XXX bolo zriadené v prospech darcov C. D. a E. D..

Rozsudkom Okresného súdu v Žiline 14C/190/2010 -13 zo dňa 13.12.2010, ktorý nadobudol ppl. dňa 25.1.2011 bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo manželov E. D. a C. D. z dôvodov podľa ust. § 148 ods. 2 OZ.

Súd z obsahu spisu 16C/223/2008 zistil, že na základe žaloby doručenej súdu dňa 11.11.2008 sa domáhal navrhovateľ proti odporcovi C. D. náhrady škody z ublíženia na zdraví vo výške 32.686,92 eur, pričom konanie bolo na základe uznesenia 16C/223/2008-178 zo dňa 12.7.2012 prerušené do právoplatného skončenia veci 14C/144/2012.

Súd z pripojeného spisu 1T/90/2003 zistil, že obžalovaný C. D., nar. XX.X.XXXX bol rozsudkom V. súdu Žilina č.k. 1T/90/2003-267 zo dňa 14.9.2007 uznaný vinným za to, že dňa 7.6.1999 asi o 20:00 h v garáži rodinného domu č. XXX obce J. za nezistených okolností strelnou zbraňou neúmyselne spôsobil poškodenému Q. J. priestrel ľavej paže v strednej tretine na vnútornej strane v oblasti bicepsu a poškodenie stredového laktového nervu ľavej hornej končatiny, ktoré si vyžiadalo PN v trvaní jeden rok s následnou individualizáciou. Odvolanie bolo zamietnuté uznesením KS v Žiline 3To/152/2007-294 zo dňa 21.8.2008.

Ďalej súd zistil, že darovacou zmluvou uzavretou medzi C. D. a manželkou E. D., ktorí ako darcovia darovali C. D., ich synovi, nehnuteľnosti opísané v čl. X zmluvy, v ktorom prehlásili, že sú výluční vlastníci majúci v bezpodielovom spoluvlastníctve nehnuteľnosti rodinný dom č. s. XXX postavený na J. parc. č. XXX/X, J. parc. č. XXX/X zast. plochy a nádvoría, J. parc. č. XXX/X a XXX, ktoré ich syn C. D., t.j. odporca 1/ prijal do daru. Darcovia prehlásili, že na nehnuteľnostiach neviaznu dlhy a zároveň obdarovaný zriadil vecné bremeno, právo doživotného užívania v prospech darcov v dome č. s. XXX. Zmluva bola podpísaná X.XX.XXXX, pričom podpisy boli osvedčené X.XX.XXXX.

Súd oboznámil aj prehľad nákladov na obnovu rodinného domu, s uvedením hodnoty prác o celkovom náklade 32.902,38 eur pozostávajúcich z prác za náter, oplatenie, zateplenie obvodového pláštia v dvoch etapách, lešenie k zatepleniu, výmena okien, vrátane dodávky a montáže, vyspravenie ostení, vnútorné a vonkajšie parapety, zamurovanie okien, zníženie podlahu, zateplenie podlahu, dodávka a montáž vstupných dverí vrátane zárubne, výmena častí strechy, krytina a krov, rekonštrukcia balkónu, izolácie a zábradlie, rekonštrukcia kúpeľne a WC vrátane dverí, výmena podláh a dlažieb, výmena radiátorov, maľovanie stien, vybudovanie kanalizačnej prípojky, vybudovanie studne a rozvod vody, vybudovanie obrubníkov a zatrávňovačiek, obklad stien drevom, montáž ohrievača TÚV vrátane dodávky a žalúzie s označením realizácie v priebehu rokov 1999-2010.

Možnosť odporovať právny úkon je popri neplatnosti právneho úkonu a možnosti jednostranného odstúpenia od zmluvy ďalším právnym následkom vadnosti právneho úkonu. Ratio legis právnej úpravy odporovateľnosti spočíva v zabezpečení ochrany veriteľa pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a tým aj k zmareniu či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená. Podstatou odporovateľnosti právneho úkonu je, že právny úkon, ktorému navrhovateľ odporuje, nie je vo vzťahu za stanovených podmienok k navrhovateľovi právne účinný; vo vzťahu k ostatným subjektom však právne účinky právneho úkonu zostávajú zachované. Neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu len voči ukrátenému veriteľovi je relatívnou neúčinnosťou, na rozdiel od platnosti právneho úkonu, lebo s právnym úkonom sa inak spájajú všetky právne následky, ku ktorým úkon smeroval. Táto neúčinnosť voči veriteľovi pôsobí na základe právoplatnosti rozsudku súdu, a to ex tunc, teda od počiatku. Vo vzťahu k ostatným osobám zostáva odporovateľný právny úkon účinným. Odporovateľnosť je procesným inštitútom, ktorý umožňuje veriteľovi domáhať sa na súde právnej neúčinnosti právneho úkonu dlžníka. Neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je právo

hmotnoprávnej povahy, ktoré pôsobi len voči veriteľovi, dlžníkovi a tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, na základe právoplatného rozhodnutia súdu.

Medzi základné predpoklady odporovateľnosti patria 1) existencia právneho úkonu, ktorým sa ukracuje pohľadávka veriteľa, 2) platnosť odporovateľného právneho úkonu, 3) vymáhateľnosť pohľadávky veriteľa, 4) ukrátenie veriteľa (objektívna stránka odporovateľnosti) a 5) úmysel ukrátiť veriteľa (subjektívna stránka odporovateľnosti).

1/. Právnym úkonom, ktorým sa ukracuje pohľadávka navrhovateľa je darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010 uzatvorená medzi C. nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. č. XXX/X ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V XXXX/XXXX dňa XX.X.XXXX. Darované nehnuteľnosti boli v čase darovania v bezpodielovom spoluvlastníctve C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX, pričom prípadné pohľadávky voči C. D. bolo možné uspokojiť aj z majetku patriaceho do BSM.

2/ V konaní súd nezistil, že by daný úkon bol absolútne neplatný, prípadne že by niektorý z účastníkov preukázal dôvod neplatnosti.

3/ Aj keď podľa judikatúry zákonnému pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní (R 44/2001), teda rozumie sa ním taká pohľadávka, ktorej splnenie možno vynútiť cestou výkonu rozhodnutia (exekúcia), t. j. ide o pohľadávku, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť výkon rozhodnutia (exekúciu), súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Súd mal preukázanú skutočnosť, že v konaní č.k. 16C/223/2008 bol žalobou zo dňa 11.11.2008 uplatnený proti C. D. nárok na náhrady škody z ublíženia na zdraví vo výške 32.686,92 eur. Konanie bolo uznesením č.k. 16C/223/2008-178 zo dňa 12.7.2012 prerušené do ppl. skončenia veci 14C/144/2012. C. D. nar. XX.X.XXXX, bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 1T/90/2003-267 zo dňa 14.9.2007 uznaný vinným za to, že dňa 7.6.1999 asi o 20:00 h v garáži rodinného domu č. XXX obce J. za nezistených okolností strelnou zbraňou neúmyselne spôsobil poškodenému Q. J. priestrel ľavej paže v strednej tretine na vnútornej strane v oblasti bicepsu a poškodenie stredového laktového nervu ľavej hornej končatiny, ktoré si vyžiadalo PN v trvaní jeden rok s následnou individualizáciou. R. bol s náhradou škody odkázaný na občiansko-právne konanie. C. D. nar. XX.X.XXXX zomrel a ako dedičia v prvej skupine prechádzajú do úvahy odporca v 1/ rade ako syn a odporkyňa v 2/ rade ako manželka. Podľa § 470 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťelovou smrťou. Teda zo strany navrhovateľa bola uplatnená v súdnom konaní pohľadávka, z ktorej v prípade úspešnosti navrhovateľa môžu byť pasívne legitimovanými osobami odporcovia v 1/ a 2/ rade, ktorí môžu byť zaviazaní na jej úhradu do výšky nadobudnutého dedičstva.

Podľa názoru súdu, pre rozhodnutie o odporovacej žalobe nie je nevyhnutné aby pohľadávka už bola judikovaná a bola exekučným titulom. Pre domáhanie sa neúčinnosti právneho úkonu je postačujúce, že pohľadávka existuje a je uplatniteľná v súdnom konaní (vymáhateľná). Totiž, ak by napríklad aj pohľadávka nebola právoplatne priznaná, či už z dôvodu zamietnutia žaloby, zastavenia konania a pod., veriteľovi by nevznikli len na základe rozhodnutia o neúčinnosti úkonu žiadne práva voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech. Práva môžu vzniknúť až vtedy, keď je pohľadávka právoplatne priznaná a až v prípadnom exekučnom konaní. Pokiaľ by súd pripustil opačný výklad pojmu vymáhateľná vo väzbe na právoplatné priznanie nároku v súdnom konaní, resp. exekučný titul, vzhľadom na dĺžku súdnych konaní, ktoré pomerne často presahujú tri roky, by prakticky nebolo možné nároku z neúčinnosti právneho úkonu ani len uplatniť. Navyiac, keby možnosť domáhania sa nárokov z odporovateľných právnych úkonov bolo viazané na existenciu exekučného titulu, zákonodarca by takúto skutočnosť určite presne zakotvil označením ako napr. pohľadávka ktorá je priznaná exekučným titulom, pohľadávka ktorá je exekuvateľná a pod.. Dokonca z neúčinnosti právneho úkonu nemusia vzniknúť žiadne práva ani vtedy, ak je pohľadávka priznaná exekučným titulom a určená aj neúčinnosť úkonu, pretože práva môžu vzniknúť len uplatnením nárokov v exekučnom konaní. Navyše podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR ak v dobe rozhodovania súdu o odporovacej žalobe nie je pohľadávka žalobcu voči dlžníkovi ešte vymáhateľná a ak sa žalobca domáha tejto pohľadávky v inom konaní, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené (napr. na súde), je spravidla

daný dôvod na prerušenie konania o odporovacej žalobe podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&phContent=~/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3980342&FragmentId2=3980342>>(Rc 12/2003). V tomto konaní však súd nemohol konanie prerušiť, pretože prerušené bolo práve konanie, v ktorom sa rozhodovalo o pohľadávke.

4/ Pokiaľ sa jedná o ukrátenie, toto mal súd preukázať tým, že dedičstvo po jednom z darcov (C. D. nar. XX.X.XXXX) bolo zastavené pre nemajetnosť, pričom pred smrťou poručiteľ ako jeden z darcov daroval dom synovi, teda nezískal žiadne protiplnenie, teda poklesli jeho majetkové hodnoty bez náhrady a to až v takom rozsahu, že pohľadávku nie je možné uspokojiť z iného majetku.

Ukrátením veriteľa je také zmenšenie (zníženie) dlžníkovho majetku, že tento nestačil na uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Nie je dôležité, aký veľký bol dlžníkov majetok v rozhodnej dobe, ale to, že tento majetok bol odporovateľným právnym úkonom zmenšený. Podľa judikatúry, odporovateľnými nemôžu byť nikdy tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka. Je však potrebné, aby išlo o reálne ekvivalentné právne úkony. V konaní o odporovacej žalobe musí byť preto záver, že napadnutý právny úkon je úkonom ekvivalentným, vždy bezpečne preukázaný, a to nie poukazom na jeho znenie, ale zistením, že za plnenie, ktoré ním dlžník stratil, nadobudol iné plnenie skutočne ekvivalentnej povahy (Rozsudok NS ČR z 5. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2435/2006)).

V tomto prípade však darca jednoznačne stratil majetok - aktíva, aj keď pre darcu mohlo byť výhodné, že nemá majetok a zároveň mu vzniklo právo doživotného užívania darovaného domu.

5/ Úmyslom ukrátiť veriteľa sa rozumie úmysel priamy (dolus directus), t. j. vedomie dlžníka, že svojím právnym úkonom ukráti veriteľovu pohľadávku a vôľa tak urobiť, teda že sa dlžník chce vyhnúť svojej povinnosti veriteľovu pohľadávku splniť. Nepožaduje sa však vedomie dlžníka, že veriteľova pohľadávka je vymáhateľná, stačí objektívna skutočnosť, že je vymáhateľná. Úmysel ukrátiť veriteľa sa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Túto právnu domnienku možno vyvrátiť, teda preukázať, že neplatí, ak sa dokáže, že druhá strana dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Takúto skutočnosť však odporcovia nepreukázali. Podľa rozhodnutia (R 63/2004) pre aplikáciu ustanovenia § 42a Obč. zák. je podstatným preukázateľným a objektívne daný dôvod na úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu, aj keď veriteľ v čase uzatvárania takéhoto úkonu nebol s dlžníkom (darcom) v právnom vzťahu, ak takýto nárok uplatnil v lehote troch rokov od uzavretia odporovateľného úkonu (darovacej zmluvy) a je objektívne preukázateľné, že obdarovaný takýto úmysel za daných okolností pri náležitej starostlivosti musel poznať. Navrhovateľ uplatnil nárok z právneho úkonu, ktorým bol ako veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných 3 rokoch medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou. Podľa rozsudku NS ČR zo 17. 7. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1751/2001 prevod nehnuteľnosti dlžníka, ktorý sa zapisuje do katastra nehnuteľností, na osoby blízke dlžníkovi možno považovať za odporovateľný právny úkon len ak na jeho základe bolo vložené právo do katastra nehnuteľností; trojročná lehota pre uplatnenie práva odporovať právnym úkonom dlžníka začína v týchto prípadoch plynúť dňom nasledujúcim po dni, ku ktorému vznikli účinky vkladu do katastra nehnuteľností.

Zákon v tomto prípade úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa i vedomosť blízkej osoby o existencii tohto úmyslu predpokladá vyvrátiť domnienkou, ktorej opak nebol preukázaný. Dôkazné bremeno opaku zaťažuje odporcu. Osoba blízka dlžníkovi sa môže podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977738&FragmentId2=3977738>>ubrániť odporovacej žalobe, len ak preukáže, že o dlžníkovom úmysle skrátit odporovateľným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, napriek tomu, že vyvinula náležitú starostlivosť na poznanie tohto dlžníkovho úmyslu a šlo o náležitú starostlivosť. Súd poukazuje na rozhodnutie NS ČR z 23. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 313/2001, podľa ktorého zákonná požiadavka „náležitej starostlivosti“ podľa § 42a ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977738&FragmentId2=3977738>>znamená, že dlžníkovi blízka osoba sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech, musí presvedčiť, že právny úkon neskracuje veriteľa dlžníka a nesmie robiť právne úkony (prijímať podľa nich plnenia) na ujmu práv veriteľa dlžníka; v prípade, že sa tak nezachová, musí byť uzrozumená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky aj z majetku, ktorý na základe takého právneho úkonu od dlžníka nadobudla.

Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátitiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu musel byť, z ich výsledku spoznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela). Nie je pritom významné, či dlžník týmto právnym úkonom plnil svoj morálny alebo právny záväzok (Ro NS ČR z 23. 5. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1912/2000). Ak sa má osoba dlžníkovi blízka podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977738&FragmentId2=3977738>>ubrániť odporovacej žalobe, musí preukázať, že dlžníkov úmysel skrátitiť veriteľa nemohla aj pri náležitej starostlivosti poznať, aj keď dlžník uzavretím odporovanej zmluvy alebo urobením odporovateľného právneho úkonu v jej prospech plnil svoju morálnu alebo právnu povinnosť (zo zákona, zmluvy alebo z iného právneho dôvodu) (Rc 35/2002). Úspešná obrana žalovanej, osoby blízkej dlžníkovi podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977738&FragmentId2=3977738>>spočíva nielen v jej tvrdení, že o úmysle dlžníka skrátitiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, ale aj v tvrdení a preukázaní toho, že o tomto úmysle nevedela a ani nemohla vedieť, hoci vyvinula „starostlivosť“ na spoznanie tohto úmyslu dlžníka a išlo o „náležitú starostlivosť“. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba dlžníkovi blízka vykonala so zreteľom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátitiť veriteľa, ktorý tu v čase odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z jej výsledkov spoznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela) (Ro NS ČR z 5. 11. 2008, sp. zn. 30 Cdo 978/2007).

Podľa rozhodnutia NS ČR zo 7. 5. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1290/2001 vynaložením náležitej starostlivosti osobami blízkyimi dlžníkovi sa rozumie, že osoba dlžníkovi blízka vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátitiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z jeho dôsledkov poznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela). Uvedené platí aj v prípade, že dlžník uzavretím odporovanej zmluvy alebo urobením odporovaného právneho úkonu v jeho prospech plní svoju „morálnu“ alebo právnu povinnosť (zo zákona, zmluvy alebo z iného právneho dôvodu) Napr. brat dlžníka, ktorému dlžník predal svoj rodinný dom v úmysle ukrátiť veriteľa, sa môže proti podanému odporu ubrániť len tým, že dokáže, že bratov úmysel nemohol ani pri náležitej starostlivosti zistiť. Na úspešnú obranu proti podanému odporu mu však nestačí len argumentovať tým, že bratovi už za dom zaplatil dohodnutú kúpnu cenu a že už došlo k prevodu vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností.

V danej veci pritom odporcovi ako synovi darovali nehnuteľnosti otec s matkou, pričom nárok voči otcovi už bol uplatnený v súdnom konaní. Odporcovia tvrdili, že tým chceli vysporiadať majetok pre prípadne zhoršenia zdravotného stavu matky obdarovaného a prípadných dlhov otca odporcu 1/. Takéto vyporiadanie však nebolo možné, pretože odporca v 1/ rade bol jediným synom darcov, teda majetok, pokiaľ by nebol postihnutý výkonom rozhodnutia by v prípade smrti rodičov nadobudol len on. Neobstojí ani námietka, že nehnuteľnosti mu darovali preto, pretože do domu veľa investoval. Ak by aj bola pravdivá takáto skutočnosť, samotným darovaním domu preto, aby neprišiel o prípadné investície, ktoré nepredstavovali reálnu a uplatniteľnú pohľadávku, došlo nie len k ukráteniu veriteľa, ale aj znevýhodneniu veriteľa. Preto súd s poukazom na všetky zistené skutočnosti je názoru, že odporcovia v 1/ a 2/ rad nielen že o ukrátení mohli vedieť, ale pri náležitej starostlivosti o takomto úmysle museli vedieť.

Vzhľadom na vyššie uvedené zistené skutočnosti, teda ukrátenie uspokojenia navrhovateľovej pohľadávky prevodom majetku v prospech odporcu v 1/ rade, súd návrhu navrhovateľa vyhovel. Súd však nemohol vyhovieť takejto žalobe voči odporkyne v 2/ rade, ktorá nie je pasívne legitimovaná z takéhoto úkonu, pretože odporovateľnosť sa uplatňuje voči osobám, ktoré mali z odporovateľného úkonu prospech - ktorými je zväčša nadobúdateľ, a teda nie prípadný spoluvlastník, ktorý spolu s dlžníkom vec previedol.

Pokiaľ sa týka žaloba určenia, že majetok, nehnuteľnosti zapísané na LV č. M. k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. XXX/X patria do dedičstva po poručiteľovi C. D., nar. XX.X.XXXX, uvedenému určeniu vlastníckeho práva bráni jednak nevyporiadané

bezpodielové spoluvlastníctvo s manželkou ako aj a hlavne skutočnosť, že neúčinnosť právneho úkonu neznamená jeho neplatnosť, teda úkon je neúčinný iba medzi dlžníkom, tým kto mal z úkonu prospech a veriteľom, avšak voči ostatným osobám ostáva úkon účinný a platný. V nespôsobuje neplatnosť úkonu. Všetky tieto skutočnosti súd rozobral už vo vyššie uvedených úvahách, teda že ak by úkon nebol platný, nebolo by možné vysloviť jeho neúčinnosť. Vec môže patriť do dedičstva len vtedy, ak bol poručiteľ v čase smrti vlastníkom, čo vzhľadom na platnosť darovacej zmluvy zo dňa 6.12.2010 uzatvorenej medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky J. parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX a rodinný dom č. s. XXX na J. parc. č. XXX/X ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V XXXX/XXXX dňa XX.X.XXXX, nie je možné. Preto súd návrh v tomto rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p.. tak, že vzhľadom na obdobný pomer úspechu v jednej veci a neúspechu v druhej veci náhradu trov konania nepriznal ani jednému z účastníkov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Žiline.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 221 ods. 1 OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- h) súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 1 OSP, skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,

c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,

d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 2 OSP, ustanovenie § 205a ods. 1 OSP sa nepoužije v konaniach podľa § 120 ods. 2.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).